

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Факултет политичких наука

Изборном већу

На основу Закона о високом образовању („Сл. Гласник РС“, бр.76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) и Статутом Универзитета у Београду и Факултета политичких наука за избор у звање доцента и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 192 од 01. јула 2016. године и 195 од 22.09.2016. године), Изборно веће Факултета политичких наука, на 2. седници одржаној 15. децембра 2016. године, формирало је Комисију за припрему Извештаја о пријављеним кандидатима за избор доцента за ужу научну област Подручја примене социјалног рада, у саставу: др Мирослав Бркић, редовни професор Факултета политичких наука, др Мира Лакићевић, редовни професор Факултета политичких наука, др Јасна Хрнчић, ванредни професор Факултета политичких наука и др Александар Југовић, редовни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду. Комисија је прегледала конкурсни материјал и у складу са Законом о Универзитету и Статутом Факултета политичких наука подноси:

ИЗВЕШТАЈ

I– О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА НАВЕДЕНИХ У КОНКУРСУ

Факултет политичких наука Универзитета у Београду расписао је конкурс за децента за ужу научну област Подручја примене социјалног рада. Оглас је објављен у публикацији Националне службе за запошљавање "Послови" 28. децембра 2016. године, број 706. Рок за пријаву кандидата истекао је 12. јануара 2017. године. На оглас се пријавила једна

кандидаткиња – др Драгана Stöckel. Комисија је преузела конкурсну документацију и констатовала да је пријава др Драгане Stöckel поднета у складу са условима Закона о високом образовању и Статутом Факултета политичких наука, односно конкурсом.

II - О КАНДИДАТУ

1. ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Драгана Stöckel рођена је [REDACTED] године у [REDACTED] где је завршила Гимназију са одличним успехом. Дипломирала је 2008. године на Факултету политичких наука, на смеру Социјална политика и социјални рад, са просечном оценом 9,18. Мастер и докторске студије је завршила на истом факултету, одбравивши мастер рад и докторску дисертацију са оценом 10. Говори енглески (напредни ниво) и немачки језик (средњи ниво).

2. PROFESIONALNA I AKADEMSKA KARIJERA

Мастер рада на тему *Интеграциона политика Аустрије и положај миграната из Србије*, др Stöckel одбранила је 11.11. 2010. године на Факултету политичких наука. Докторирала је 02. јула 2016. године на истом факултету, на тему *Успостављање и одрживост процеса деинституционализације и развоја услуга у заједници за особе са интелектуалним и менталним тешкоћама у Србији*. Специјалистичке студије за иновацију знања *Увод у медијацију*, завршила је 2010 године на Факултету политичких наука Универзитету у Београду и тиме је стекла основну лиценцу за бављење медијацијом. Интензивни тренинг *Терапија игром усмерена на дете (Child Centered Play Therapy)* похађала је и успешно завршила 2013 године.

Др Драгана Stöckel се додатно усавршавала и у иностранству. Као стипендиста Фондације »Др Зоран Ђинђић« боравила је на тромесечној пракси у Аустријском интеграционом фонду (Österreichischer Integrations Fonds) у Бечу током 2008. године. Летњи семестар 2014. године провела је на истраживачком боравку у Немачкој, на Универзитету примењених наука у Нирнбергу, Evangelische Hochschule (EVHN), где је у својству

гостујућег предавача одржала курс на тему *Current problems and opportunities for social work in South Eastern Europe and Balkans*.

Почетак радног ангажовања др Стöцкел се везује за невладин сектор. Током 2007. и 2008. године била је укључена у рад невладиних организација: АСТРА, у раду на СОС телефону за помоћ жртвама трговине људима, и Групе 484. Наредне, 2009. године, ангажована је као сарадница у настави на Факултету политичких наука за ужу научну област Социјална политика, и то на следећим предметима: Системи социјалне сигурности, Социјални рад са старима, Социјални рад са мигрантима и Социјална патологија. На основу одлуке Изборног већа Факултета политичких наука, 2011. године стиче звање асистента за ужу научну област Подручја примене социјалног рада. Од избора је изводила вежбе на следећим предметима на основним студијама: Социјална патологија и Социјални рад у заједници и била задужена за организовање и извођење Стручне праксе I.

Упоредо са радом на Факултету политичких наука, Драгана Stöckel је била ангажована као аутор и тренер професионалних едукација у систему социјалне заштите. Од 2013. године је аутор и тренер акредитованог програма обуке *Примена скале за процену функционалне способности корисника и одређивање потребног степена подршке*, који је до 2016. године похађало 1676 стручних радника из система социјалне заштите.

Осим тога, др Stöckel је један од преводиоца књиге у области социјалног рада као део ТЕМПУС пројекта – *Social Work in the Community: Making a Difference*, чији су аутори Barbra Teater и Mark Baldwin, а која се тренутно налази у штампи.

3. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКЕ И НАУЧНО-ПЕДАГОШКЕ АКТИВНОСТИ

3.1. Научно-истраживачки рад

Кандидаткиња др Драгана Stöckel има респектабилно истраживачко искуство како у теоријским, тако и емпиријским истраживањима. Научно-истраживачки развој започео је након завршених основних студија и стицања звања сарадника, односно асистента. Драгана Stöckel учествовала је на бројним националним, међународним, научним и стручним пројектима:

- *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту*, 2011 – 2014. године, истраживач, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, 2011 – 2017. година
- *Примена скале за процену функционалне ефикасности корисника и одређивање потребног степена подршке*, коаутор и тренер акредитованог програма, Републички завод за социјалну заштиту, 2013. година -
- *Јачање система социјалне заштите у Србији - обезбеђење подршке деце миграната/избеглица у екстремном ризику*, УНИЦЕФ, сарадник на пројекту, 2016. година
- *Strengthening Higher Education for Social Policy making and Social Services delivery*, ТЕМПУС, истраживач, 2014-2015. година
- *Унапређење положаја корисника резиденцијалних установа са интелектуалним и менталним потешкоћама, кроз стварање услова за њихово укључивање у друштво и локалну заједницу - Отворени загрљај*, јуниор експерт, Европска Унија и Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, 2013 – 2016. година
- *Развој стандарда за услугу СОС телефона за жене жртве насиља*, консултант на пројекту, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије, 2013 – 2014. година
- *Унапређење социјалне заштите за осетљиве групе деце и њихове породице*, истраживач на пројекту Центар за истраживање у социјалној политици и социјалном раду, Факултет политичких наука, Универзитет у Београду, финансиран од стране УНИЦЕФ-а и делегације Европске комисије у Србији, 2011 - 2013. година
- *Provision of technical support in developing soft-law regulations to the new Social Welfare Law*, члан консултантског тима, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, Републике Србије, 2012. година
- *Израда правилника за лиценцирање стручних радника у социјалној заштити*”, члан радне групе, Министарство рада и социјалне политике, Република Србија, 2011-2012. година
- *Реформа социјалне политике у оквиру укупних друштвених и економских реформи у Србији и процеса придруживања и приступања Србије и Црне Горе Европској*

унији, 2006. – 2010. године, истраживач, Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије, 2008-2010. година.

Од 2011. године врло је активна у реформи система социјалне заштите. Била је члан радних група за израду Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите и Правилника о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити. Такође, у периоду од 2016 -2016. године заузимала је позицију јуниор експерта у оквиру пројекта финансираног из ИПА фондова.

Научни скупови

У научно-истраживачком раду и усавршавању, значајно место заузима и учешће на бројним научним и стручним скуповима, конференцијама и летњим школама на којима је презентовала ауторске и коауторске радове, међу којима се посебно истичу они који су међународног карактера:

- 5th European Conference for Social Work Research, *Re-visioning social work with individuals, collectives and communities: social work research*, European Social Work Research Association, Љубљана, Словенија, 2015. година
- “Casemangement - an important method of Social Work in the Field of Mental Health”, DAAD – летња школа, Бар, Црна Гора, 2012. година
- Challenges of Europe: The Strength of Soft Power - Inclusion and Exclusion in Contemporary European Societies, Inter University Centre Дубровник, Хрватска, 2012. година
- Joint World Conference on Social Work and Social Development: Action and Impact International Association of Schools of Social Work – IASSW, International Council on Social Welfare – ICSW, International Federation of Social Workers – IFSW, Стокхолм, Шведска, 2012.

- Летња школа "*Methods and Prevention in Social work within Mental Health System*", Охрид, Македонија, DAAD (Deutscher Akademischer Austausch Dienst), 2010. година
- Летња школа "*Visions, project and what is going on in Mental Health in South East Europe*", Охрид, Македонија, DAAD, Lutheran University of Applied Science, Nuremberg, 2009. година
- Конференција, *Social Inclusion: National and Regional Policy Priorities for a Social Europe*, Friedrich Ebert Foundation, Office Bulgaria, Софија, Бугарска, 2009. година
- Летња школа „*Go for Cultures*“, Europe-Institute for Social Work at the Alice Salomon University of Applied Science, Берлин, Немачка, 2006. година

3.2. Наставно-педагошке активности

Др Драгана Stöckel је у звању асистента била члан већег броја комисија за јавну одбрану мастер и дипломских радова.

Посвећеност раду са студентима, као и припремљеност за одржавање часова вежби на предметима на којима је ангажована потврђују резултати вредновања педагошког рада наставника и сарадника Универзитета у Београду. На основу резултата индивидуалних статистичких извештаја о вредновању педагошког рада на предметима на којима је ангажована од избора у звање асистента, студенти су кандидаткињу оценили следећим просечним оценама:

- Социјална патологија – 4.50 (зимски семестар 2015/2016)
- Социјални рад у заједници – 4.18 (летњи семестар 2013/2014)
- Стручна пракса I – 4.43 (летњи семестар 2013/2014)

3.3. Активности у научним и стручним организацијама

Драгана Stöckel је у школској 2014/2015. години била члан Комисије Одељења за социјалну политику и социјални рад за признавање високошколских исправа на матичном факултету.

Осим тога, активно учествује у раду Црвеног крста Београд (општина Палилула) као члан Скупштине.

3.4. Чланство у редакцијама научних часописа

Од 2013. године др Stöckel је члан Савета часописа Социјална политика: Часопис за теорију и праксу социјалне политике и социјалног рада (категорија М 53):, чији је издавач Институт за политичке студије у Београду.

4. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

Кандидаткиња Драгана Stöckel објавила је значајан број радова у научним и стручним публикацијама и часописима. Комисија је класификовала, приказала и оценила све радове од значаја за избор у звање доцента на основу критеријума за стицање звања.

4.1. Радови објављени у научним часописима међународног значаја; научна критика; уређивање часописа (М 20)

М 24 Рад у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком

- Бркић, М., Станковић, Д. (2015). People with intellectual and mental disabilities in social care system in Serbia between path dependency and the pursuit of deinstitutionalization. *Serbian Political Thought*, Institute for Political Studies. Belgrade, 2/2015, Year VII, Vol. 12, pp.81-92
- Бркић, М., Станковић, Д. (2012). Harmonisation of Asylum and Integrations Policy With the European Union Legislation, *Serbian Political Thought* No. 4/2012, Year IV, Vol. 5, Institute for Political Studies, Belgrade, pp. 67-81.

4.2. Zbornici međunarodnih naučnih skupova (M 30)

M 33 Саопштење са међународног скупа штампано у целини

- Станковић, Д., Бркић, М. (2015). People with intellectual and mental disabilities in the social protection system in Serbia between community and institutionalization. *Revija za socijalna politika*, Godina 8, Br. 11/2, str. 391-402. Makedonija, Skopje: Univerzitet “Sveti Kiril i Metodij”, Filozofski fakultet

M 34 Саопштење са међународног скупа штампано у изводу

- Бркић, М., Милановић, М., Станковић, Д. (2015). Bridging professional decision making and policy formulation – construction and use of the Functional efficiency scale BSM for intensity of support assessment. Book of abstracts. 5th European Conference for Social Work Research, *Re-visioning social work with individuals, collectives and communities: social work research*, European Social Work Research Association, Ljubljana, Slovenija
- Џамоња Игњатовић, Т., Жегарац, Н., Милановић, М., Станковић, Д. (2012). The level of parental stress among the parents of children with disabilities. Abstract Book – Joint World Conference on Social Work and Social Development: Action and Impact (PMO88, str. 352). Abstract book.

4.3. Монографије националног значаја (M 40)

M 45 Рад у тематском зборнику националног значаја

- Станковић, Д. (2014). Услуге у заједници за особе са интелектуалним тешкоћама и душевним обољењима у контексту актуелног процеса европских интеграција – претпоставке развоја и изазови. У: М. Костић, Д. Димовски (ур.), *Нове услуге у локалној заједници – одговор на потребе породице и особа са сметњама у развоју* (стр. 61-75). Ниш: Правни факултет Универзитета у Нишу, Центар за социјални рад „Свети Сава“ Ниш

- Бургунд, А., Станковић, Д. (2013). Утицај узнемирујућих медијских садржаја из перспективе дечије линије (стр.121-140). У: Костић, М., Димовски, Д. (ур.), *Породица у лавиринту породичног насиља*. Ниш: Правни факултет Универзитета у Нишу, Центар за социјални рад „Свети Сава”, Ниш
- Станковић, Д. (2012). Србија између транзита и одредишта (стр.113-126). У: Д. Вуковић, Н. Перишић (ур), *Ризици и изазови социјалних реформи*, Факултет политичких наука, Београд
- Бркић, М., Станковић, Д. (2012). Компаративна анализа ефикасности програма малолетничке деликвенције. У: М. Костић, С. Константиновић, М. Бркић (ур), *Кривичноправни положај и социјалноправна заштита малолетника*, Правни факултет Универзитета у Нишу и Центар за социјални рад Свети Сава Ниш
- Станковић, Д. (2011). Имиграциона и интеграциона политика Европске уније између државе и супранационалне заједнице (стр. 60-74). У: Д. Вуковић, М. Арандаренко (ур.). *Социјалне реформе – садржај и резултати*, Београд: Факултет политичких наука.
- Бургунд, А., Станковић, Д. (2011). Доживотно образовање у инклузији старих (стр. 47-65). У: Бркић, М., Илић, М. (Ур.).Зборник радова, *Стари у Србији: Изазови и проблеми*. Ниш: Универзитет у Нишу, Правни факултет и Центар за социјални рад „Свети Сава“.
- Станковић, Д. (2009). *Реперкусије светске економске кризе на токове миграција* У: Д. Вуковић, М. Арандаренко (ур), *Социјална политика и криза* (стр. 155 - 171). Београд: Факултет политичких наука.
- Станковић, Д. (2009). *Рушење Берлинског зида – уклањање граница између Истока и Запада у односу на слободан проток људи* У: И. Вујачић, Ч. Чупић, Б. Вранић (ур), *Консолидација демократије: 20 година након пада Берлинског зида* (стр. 67 – 81). Београд: Факултет политичких наука. Konrad Adenauer Stiftung.

4.4. Радови у часописима националног значаја (М 50)

М 51 Рад у водећем часопису националног значаја

- Бркић, М., Жегарац, Н., Станковић, Д. (2013). Очекивања родитеља деце са сметњама у развоју од услуга у заједници (стр. 211-228.). У: И. Вујачић (ур.), *Годишњак*, Година ВИИ, број 9, јун 2013. Београд: Факултет политичких наука
- Станковић, Д. (2011). Одлив мозгава као губитак и(или) добитак за земљу порекла (стр. 515-527). У: И. Вујачић (ур.). *Годишњак Факултета политичких наука 5, 2011*. Београд: Факултет политичких наука.

М 53 Рад у научном часопису

- Станковић, Д. (2014). Родне разлике у менталном здрављу - Осврт на феминизацију менталних поремећаја, *Социјална политика*, Институт за политичке студије, УДК 364, год. 49, бр.1/2014, стр. 25-46.
- Станковић, Д. (2013). Реформа социјалне политике у Кини (стр. 119-132). *Социјална политика*, Бр. 2/2013, година 48. Београд: Институт за политичке студије

4.5 Предавања по позиву на скуповима националног значаја

М63 Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини

- Станковић, Д. (2015). Деинституционализација особа са интелектуалним и менталним тешкоћама између људских права и установа социјалне заштите. У: Кнежевић-Предић, В. (ур.), *Политички идентитет Србије у глобалном и регионалном контексту – зборник радова*, Факултет политичких наука, стр. 349-362.

5. САЖЕТ ПРИКАЗ ДОСТАВЉЕНИХ РАДОВА

Најзначајнији резултати научног рада кандидаткиње Драгане Stöckel презентирани су у докторској дисертацији под називом *Успостављање и одрживост процеса деинституционализације и развоја услуга у заједници за особе са интелектуалним и менталним тешкоћама у Србији*, која је одбрањена на Факултету политичких наука у Београду, пред Комисијом у саставу: проф. др Мира Лакићевић, редовни професор Факултета политичких наука у Београду, проф. др Вито Флакер, ванредни професор Факултета за социјално дело у Љубљани, Словенија и проф. др Мирослав Бркић, ментор, редовни професор, Факултет политичких наука у Београду.

Рад се састоји из пет међусобно повезаних целина: I део *Методолошке и појмовно-теоријске основе истраживања интелектуалних и менталних тешкоћа*; II део *Однос према инвалидитету и особама са интелектуалним и менталним тешкоћама*; III део *Процеси, политике и праксе деинституционализације*; IV део *Положај и права особа са интелектуалним и менталним тешкоћама у Србији*; V део *Приказ резултата истраживања са дискусијом*.

У првом делу рада, др Драгана Stöckel дефинише предмет, хипотезе и научни и друштвени циљ и истиче проблеме у дефинисању и концептуализацији појма инвалидитета са којим су се истраживачи сусретали током историје услед чега су дефиниције биле подложне променама. Кандидаткиња даје осврт на промене у дефинисању појмова интелектуални и ментални инвалидитет у складу са транзицијом од медицинског ка социјалном моделу инвалидности. Наглашава плурализам терминолошког и појмовног одређења “интелектуални инвалидитет” и образлаже непостојање сагласности о термину којим се означава ова категорија људи како у националном законодавству, тако и у званичним документима и извештајима државних органа, невладиних и међународних организација. Трећа глава овог дела је центрирана око институција и њихове улоге у животима особа са интелектуалним и менталним тешкоћама. Теоријски осврт започиње прегледом функционалистичких теорија које су болест посматрале првенствено као облик

друштвених девијација, а преглед социолошких теорија се завршава пост-структурализмом.

Други део докторске дисертације анализира односе друштва према инвалидитету и особама са интелектуалним и менталним тешкоћама који су били присутно доминантни у одређеним историјским раздобљима. Кандидаткиња приказује три модела који су у највећој мери окарактерисали историју „инвалидности“ - религијски, медицински/генетички и модел заснован на правима, а самим тим и обликовали однос друштва према особама са инвалидитетом, који се кретао од сегрегације, институционалног збрињавања и еугеничког покрета, преко самилости и толеранције, све до залагања за једнака права. У последњој глави, Драгана Stöckel обрађује концепт квалитета живота, као мултидимензионални конструкт који обухвата личне и срединске факторе, наводећи релевантност његовог мерења за евалуацију услуга и креирање програма подршке за ове особе.

У трећем делу је приказан развој процеса деинституционализације као политичке промене од дуготрајне институционализације ка животу у заједници која је била подстакнута принципом нормализације и валоризације друштвених услуга. Др Stöckel описује јачање друштвених покрета и удружења особа са инвалидитетом који су имали велики значај за процес деинституционализације особа са интелектуалним и менталним тешкоћама. Осим тога, кандидаткиња приказује политике, праксе, токове, изазове и домете деинституционализације са становишта међународне перспективе, указујући да се ови процеси разликују по својој комплексности, у зависности од историјског и политичког контекста. Фокус је на скандинавским земљама као примерима добре праксе и државама бивше Југославије у којима су ови процеси, у већој или мањој мери, у зачетку. Др Stöckel се осврће и на исходе процеса деинституционализације на квалитет живота особа са интелектуалним и менталним тешкоћама, односно на улоге и одговорности запослених у систему социјалне заштите у креирању и имплементацији овог процеса.

У четвртом делу дисертације, кандидаткиња приказује однос друштва према особама са интелектуалним и менталним инвалидитетом у Србији током историје који се кретао од одбацивања, религијског милосрђа, гетоизације до концепта базираног на људским

правима. Овај последњи представља и званични став друштва, што је потвђено усвајањем и ратификацијом различитих закона, међународних конвенција, стратешких докумената, који су засновани на поштовању људских права особа са интелектуалним и менталним тешкоћама. Детаљно анализирајући однос између формално прокламованих и практично применљивих норми, кандидаткиња закључује да постоји изражени баланс који се пре свега огледа у неразвијености услуга у заједници, односно и даље доминантно присутном резиденцијалном моделу заштите.

Резултати емпиријских истраживања о квалитету живота особа са интелектуалним и менталним тешкоћама и ставова професионалаца ангажованих у директном раду са овим корисницима су предмет петог дела рада. Анализирајући резултате у сва четири посматрана домена квалитета живота (задовољство, компетенције/продуктивност, оснаженост/независност, друштвена припадност/интеграција у заједници), ауторка закључује да је квалитет живота корисника становања уз подршку по свим индикаторима већи од квалитета живота особа које су на резиденцијалном смештају. Такође, разлике су присутне и између корисника становања уз подршку коју пружа невладина организација, а који живе у локалним заједницама удаљеним од домова у односу на кориснике којима ову услугу обезбеђују установе за резиденцијални смештај у непосредној близини институција. Из тога изводи закључак да близина институција негативно утиче на принципе нормализације и валоризације, односно да доводи до трансинституционализације, која у бити значи преношење институционалних модела заштите на живот у заједници. Кандидаткиња констатује да се услуга становање уз подршку коју обезбеђују установе социјалне заштите не пружа у складу са основним принципа ове услуге те да стога више представља тзв. „кућу на полу пута“ за осамостаљивање корисника услед чега постоји опасност да уместо привременог карактера постане дугорочно решење за ове кориснике.

Када је у питању истраживање о ставовима запослених у 10 установа социјалне заштите које је обухватило 189 професионалаца три стручна профила (стручне раднике, радне терапеуте и неговатеље), др Драгана Stöckel је детаљно и систематично анализирала ставове професионалаца према различитим аспектима институционалне, односно ванинституционалне заштите, правима особа са интелектуалним и менталним тешкоћама

на живот у заједници и партиципацију, доменима функционалне ефикасности, доводећи их у везу са утицајем на квалитет живота. Посебно наглашава и објашњава разлике у ставовима запослених у односу на различите варијабле – стручни профил, пол, године живота, радно искуство и установа запослења. Истовремено, анализира и израженост предрасуда и патернализма. Резултати показују да је медицински модел схватања инвалидности и даље доминантан, те да постоје значајне разлике у односу на стручни профил, године живота и радни стаж.

У делу Закључна разматрања и препоруке, Драгана Stöckel сумира резултате истраживања, формулишући низ практичних препорука које би требале да унапреде процес деинституционализације и остварење људских права особа са интелектуалним и менталним тешкоћама. Уз коришћење релевантне литературе и на основу теоријске и анализе резултата емпиријског истраживања кандидаткиња је потврдила посебне хипотезе, а тиме и доказала основну хипотезу истраживања.

- 1) У раду *People with intellectual and mental disabilities in social care system in Serbia between path dependency and the pursuit of deinstitutionalization* аутори анализирају факторе које инхибирају процес деинституционализације особа са интелектуалним и менталним тешкоћама у Србији. Аутори полазе од претпоставке да су разлози двоструки – структуралне и културолошке природе, односно за идентификацију главних пререка користи институционалну аргументацију. У раду се заступа став да наставак ослањања на резиденцијално збрињавање ове популације осликава „зависност од путање“ при чему су одговори система укоренењени у социјалистичкој прошлости, а разумевање овог историјског утицаја је од кључног значаја за даљи процес реформе система социјалне заштите у правцу деинституционализације.
- 2) Као један од стратешких праваца у процесу придруживања Србије Европској унији дефинисано је усклађивање политике азила и интеграције у складу са међународним стандардима у овој области. Аутори у раду *Harmonisation of Asylum and Integrations Policy With the European Union Legislation* анализирају недостатак јединствене и експлицитно формулисане миграционе политике услед фокуса првенствено на проблеме и потребе избегличке популације и интерно расељених

лица. С тим у вези, указује се на непостојање свеобухватне миграционе политике која би била у потпуности усклађена са смерницама, принципима и начелима ЕУ, упркос променама законодавног оквира у области легалних и илегалних миграција, политике азила и виза, као и усвајања бројних стратегија

- 3) Рад *People with intellectual and mental disabilities in the social protection system in Serbia between community and institutionalization* указује на недостатак посвећености процесу деинституционализације и реформи система социјалне заштите за особе са интелектуалним и менталним тешкоћама упркос ратификацији Конвенције УН о правима особа са инвалидитетом чиме она постаје правно обавезујућа за земљу потписницу. Аутори тврде да је велики део прописаних стандарда и даље само на нивоу владиног формалног опредељења док је број институционално збринутих особа и даље веома висок. Разлог лежи у недовољној развијености услуга у заједници које чине срж деинституционализације.
- 4) Сажетак рада *Bridging professional decision making and policy formulation – construction and use of the Functional efficiency scale BSM for intensity of support assessment* има у фокусу инструмент процене функционалне ефикасности особе, скалу процене БСМ, која је намењена стручним радницима у систему социјалне заштите за процену корисника, без обзира на врсту инвалидитета, односно ограничења способности. Аутори приказују резултате истраживања на узорку од 304 корисника система социјалне заштите у Србији и 2-фазни процес валидације инструмента, наводећи да се скала показала веома погодним инструментом за планирање услуга, као и да су њоме идентификоване две области незадовољених потреба старије популације, али и дисбаланс када су у питању услуге за кориснике са озбиљнијим ограничењима услед пораста партиципације породице у пружању подршке, а смањења броја доступних услуга. Истраживање је показало веома добре психометријске карактеристике овог инструмента чији значај произилази из чињенице да се може користити као алат за индивидуално планирање, алокацију ресурса и формулисање политика.
- 5) У сажетку рада *The level of parental stress among the parents of children with disabilities*, који је представљен на конференцији у Стокхолму, аутори презентују резултате истраживање о нивоу родитељског стреса родитеља деце са сметњама у

развоју на узорку од 200 родитеља који користе услуге у заједници. Истраживање је показало да породице које по први пут користе ове услуге бележе висок ниво стреса који се разликује у односу на посматране факторе: интензитета сметње у развоју код детета, психолошких и финансијских капацитета породице, доступности неформалних мрежа подршке, као и формалних система.

- 6) Др Драгана Stöckel у раду *Услуге у заједници за особе са интелектуалним тешкоћама и душевним обољењима у контексту актуелног процеса европских интеграција – претпоставке развоја и изазови* анализира претпоставке и изазове процеса преласка са институционалне на бригу и подршку у оквиру заједнице за особе са интелектуалним тешкоћама и душевним обољењима, наглашавајући основне принципе на којима би требало креирати и организовати нове услуге у заједници. Ауторка даје смернице за минимизирање негативних ефеката који се могу јавити у транзиционом процесу .
- 7) Чланак *Утицај узнемирујућих медијских садржаја из перспективе дечије линије* анализира ефекте различитих медијских садржаја на децу и адолесценте. Ауторке се баве истраживачким питањима као што су карактеристике медијских садржаја препознатих као узнемирујући, карактеристикама ове врсте позива и анализом дечјих потреба, наводећи да је ова врста медијских садржаја обухватала чак 35% свих позива у 2009, и 36% у 2010. години. Стога се указује на неопходност преиспитивања тама, њиховог одабира и начина презентовања, али и информисања деце о доступности услуге каква је дечја СОС линија.
- 8) Кандидаткиња, др Stöckel, у раду *Србија између транзита и одређених* испитује могућности формулисања политике азила и креирања јединствене и обухватне националне миграционе политике која би уважила све релевантне факторе. Имајући у виду растући број регистрованих захтева за азил (упркос знатно мањем броју лица која заиста и поднесу захтев), указује се на изазове са којима се систем азила у Србији сусреће, као и тешкоће дефинисања транзитних миграција, а самим тим и повећаним приливом илегалних миграната услед чега се транзитне земље, као што је Србија, често сматрају проблематичним из перспективе Европске уније због неуспеха у ефикасној заштити својих граница. Рад проблематизује и виђење Србије као „сигурне треће земље“ као последицу мањкавости система азила у

Србији, недовољних институционалних и кадровских капацитета, услови пријема и доступност услуга и помоћи тражиоцима азила.

- 9) У чланку *Компаративна анализа ефикасности програма малолетничке деликвенције* је дат упоредни преглед основних карактеристика и ефеката неких од најпознатијих програма превенције малолетничког преступништва који се имплементирају широм света и који су означени као програми „добре праксе“. Како је већина постојећих програма усмерена на младе са већ испољеним деликвентним понашањем, закључак апострофира недостатак адекватног фокуса деловања на факторе ризика који се налазе у личности, породици и заједници и који доприносе овом понашању.
- 10) Рад *Имиграциона и интеграциона политика Европске уније између државе и супранационалне заједнице* се бави проблемом креирања ефикасне имиграционе политике на нивоу Европске уније у односу на два кључна питања – контролу имиграционих токова и интеграцију имиграната, а имајући у виду особености националних држава чланица и њихових жеља да задрже надлежности у овој области. Ауторка закључује да ће правац креирања миграционе политике у наредном периоду бити детерминисан императивом баланса између две димензије: селективност/рестриктивност и европска солидарност/национални суверинитет.
- 11) У раду *Доживотно учење у инклузији старих* ауторке полазе од дефинисања старости и старења, истичући аспекте овог процеса, да би анализом концепта квалитета живота у старости истакле проблем недовољне инклузије старих особа у друштву које карактерише тренд убрзаног старења становништва. У раду се истиче потреба за сталном едукацијом као значајним средством у побољшању квалитета живота старих и месту које она има у креирању мера активног старења. Закључци до којих ауторке долазе се односе на принцип доживотног образовања чиме би се поспешило уважавање и достојанство старих особа, а истовремено спречила пасивност и сегрегација и омогућило им се да живе у складу са захтевима модерног друштва. Поређење положаја старих особа у Србији и европским земљама се посматра кроз преглед и усаглашеност националног и европског законодавства, односно докумената који се односе на развој и инклузију старих.

- 12) У раду *Реперкусије светске економске кризе на токове миграција*, кандидаткиња је приказала утицај економске кризе са којом се све државе суочавају на актуелизовано питање управљања међународним миграцијама и потребу ревидирања миграционе, економске и социјалне политике на националном, регионалном и глобалном нивоу. Кандидаткиња указује на високе стопе незапослености миграната и генерално неповољне економске показатеље који су изнедрили различите обрасце и правце кретања радне снаге у смислу броја новопридошлих и повратних миграната, промене у дознакама и ризику сиромаштва и стигматизације којој су изложени мигранти као вулнерабилна категорија становништва у свим земљама. У чланку се констатује прибегавање променама миграционих политика у највећем броју земаља у правцу рестриктивних услова, али и понуђених програма помоћи за добровољан повратак имиграната у земљу порекла.
- 13) Пад Берлинског зида као ново поглавље у миграционим токовима је приказан у тексту са називом *Рушење Берлинског зида – уклањање граница између Истока и Запада у односу на слободан проток људи* у зборнику радова „Консолидација демократије: 20 година након пада Берлинског зида”. У чланку се аргументује да је прилив великог броја људи који су у таласима долазили из Источне у Западну Немачку означавао само почетак дуготрајног тренда високих миграционих стопа са истока на запад који је имао импликације по све системе немачке државе. Ауторка, између осталог, истиче да је уједињење Немачке представљало ново поглавље у историји ове земље, али и „ново поглавље миграција када мигранти постају и формално грађани”.
- 14) Рад *Очекивања родитеља деце са сметњама у развоју од услуга у заједници* представља резултат истраживања, које је део веће евалуативне студије, а које је спроведено у 32 општине у Србији и обухватило је 243 родитеља корисника услуга. Аутори су, испитујући очекивања родитеља са децом у сметњама у развоју на почетку коришћења дневних услуга, дошли до закључка да родитељи генерално имају висока или умерено висока очекивања у односу на развој компетенција код детета, социјализацију и учешће у заједници, унапређење функционисања целе породице и властитих вештина. Истраживање перспектива корисника је значајно

јер представља основу за стицање увида у релевантност и ефективност услуга, што има повратни утицај на планирање, мониторинг и имплементацију услуга у заједници.

- 15) Рад под називом *Одлив мозгова као губитак и(или) добитак за земљу порекла* се бави проблемом емиграције висококвалификованих кадрова, преиспитујући да ли одлив мозгова просто представља губитак за земљу порекла, а добитак за земљу дестинације или је стварност знатно комплекснија. Ауторка анализира како се овај губитак из перспективе земље порекла може умањити, односно како обе земље могу имати истовремено корист од овог феномена. Др Stöckel закључује да су утицаји миграција су широки и варирају широм економске и социјалне сфере са значајним преклапањем и интеракцијом између њих.
- 16) У фокусу рада *Родне разлике у менталном здрављу - Осврт на феминизацију менталних поремећаја* је анализа родне димензије менталног здравља и специфичних фактора који повећавају ризик од јављања менталних поремећаја код жена, односно интеракције рода са друштвеним факторима што има за последицу вулнерабилност припадница овог пола. Ауторка се бави и родним разликама и стереотипима у дијагнози и третману жена са менталним поремећајима, као и у самим обрасцима тражења помоћи.
- 17) У раду *Реформа социјалне политике у Кини* је дат приказ реформи социјалне политике које су започете са преласком на тржишну привреду и као одговор на социјалне последице. Нагласак је на анализи праваца и циљева ових промена у систему социјалне сигурности са фокусом на најновије реформе које се одвијају последњих година, а у контексту свеукупне трансформације кинеског друштва.
- 18) Рад *Деинституционализација особа са интелектуалним и менталним тешкоћама између људских права и установа социјалне заштите*, представљен на научној конференцији поводом завршетка пројекта Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном пројекту, анализира промене које су се догодиле у правном оквиру, почевши од почетка 2000-их година, у правцу поштовања права и унапређења положаја особа са интелектуалним и менталним тешкоћама у Србији услед реформе система социјалне заштите, али и притиска међународне заједнице. Др Stöckel наглашава да је неопходно обезбедити кључне претпоставке за

остваривање процеса деинституционализације како би се права гарантована у законодавним актима имплементирала и у пракси. Посебно наглашава „концепт нормализације“ и неопходност развоја услуга у заједници за ову друштвену групу, презентујући исцрпну анализу стања постојећих услуга у заједници у Србији. Ауторка даје осврт на узроке спорог и недовољно успешног процеса деинституционализације, као што су културолошки обрасци, недостатак јасне визије у транзиционом периоду и др, закључујући да се чак и на примарне услуге за процес деинституционализације као што је становање уз подршку, преносе институционални обрасци тако да се есенција ове услуге суштински мења.

6. Оцена приступног предавања

Кандидаткиња је дана 21.02.2017. године успешно одржала приступно предавање на тему „Деинституционализација и интеграција особа са интелектуалним и менталним тешкоћама у заједници“ у слушаоници бр. 7 Факултета политичких наука у Београду. Комисија у саставу: др Мирослав Бркић, редовни професор Факултета политичких наука, др Мира Лакићевић, редовни професор Факултета политичких наука, др Јасна Хрнчић, ванредни професор Факултета политичких наука и др Александар Југовић, редовни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду су оценили предавање просечном оценом 5.

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу прегледа конкурсне документације, анализе радова и увида у педагошки рад кандидаткиње, Комисија је закључила да др Драгане Stöckel испуњава услове предвиђене конкурсом за избор у звање доцента за ужу научну област Подручја примене социјалног рада. Комисија је сагласна да кандидаткиња задовољава све услове дефинисане Законом о Универзитету и Статутом Факултета политичких наука.

Учешће на истраживачким пројектима, научним скуповима у земљи и иностранству, као и значајан број публикованих радова показују да се ради о кандидаткињи која поседује способности за бављење научним радом. Истраживачки боравак на универзитету у

иностраништу (Немачка), где је у својству гостујућег предавача одржала курс на тему *Current problems and opportunities for social work in South Eastern Europe and Balkans*, додатно је допринео њеном академском развоју. Студенти Универзитета примењених наука у Nürnbergu, Evangelische Hochschule (EVHN), су предавачке способности др Драгане Stöckel и целокупан курс оценили одличном оценом.

Током свог осмогодишњег рада на Факултету политичких наука, најпре као сарадница у настави, а потом и као асистент, кандидаткиња је исказала преданост педагошком раду изводећи вежбе на основним студијама од 2009. године и чланством у комисијама за оцелу и одбрану дипломских радова. Студенти Факултета политичких наука у Београду, вредновали су рад кандидаткиње са високим просечним оценама.

Осамнаест објављених радова у домаћим и међународним часописима и зборницима, тематика које обрађује у својим ауторским чланцима, као и способност повезивања теоријског и емпиријског научно-истраживачког рада указују да се кандидаткиња профилисала у научној области за коју се бира. У свом досадашњем ангажману, др Stöckel је стекла истраживачко и практично искуство како у невладином тако и у јавном сектору. Била је члан и консултанткиња у радним групама министарства надлежног за социјална питања, где је активно учествовала у реформи система и показала смисао и за бављење апликативним радом, као и имплементацији теорије у пракси.

Увидом у достављену документацију, научно-стручне активности и педагошки рад кандидаткиње др Драгана Stöckel, Комисија је утврдила да:

1. Испуњава општи услов за избор у звање доцента (научни назив доктора наука из научне области за коју се кандидат бира стечен на акредитованом факултету и акредитованом студијском програму)

2. Испуњава обавезне услове:

- позитивно оцењено приступно предавање просечном оценом 5 (највиша оцена), позитивно оцењен педагошки рад од стране студената током претходног изборног периода
- Има два објављена рада из категорије М 20 и два рада из категорије М 51, што је више од прописаних услова.

- Има објављен рад у целости са научног скупа у категорији М 33 и рад у целости са научног скупа у категорији М 63, што је више од прописаних услова

- **Испуњава изборне услове:**
- чланица је уређивачког одбора научног часописа у земљи
- чланица је комисија за израду завршних радова на академским мастер студијама
- сарадница је на домаћим и међународним научним пројектима;
- чланица је комисије на факултету у земљи;
- чланица је законодавних тела у министарству надлежном за социјална питања
- чланица је стручних асоцијација;
- учествује у наставним активностима ван студијских програма;
- учествује у међународним научним и стручним пројектима;
- предавала је на универзитету у иностранству где је боравила у својству гостујућег истраживача;
- чланица је у органу професионалног удружења;
- учествовала је у програмима размене наставника и студената.

На основу свега изложеног, Комисија је једногласно закључила да др Драгана Stöckel испуњава све захтеване услове за **избор у звање доцента**, те предлаже Изборном већу Факултета политичких наука да изабере др Драгану Stöckel у звање доцента, за ужу научну област Подручја примене социјалног рада и упути предлог Универзитету у Београду на даљу процедуру.

У Београду, 21. фебруар 2017. године

Чланови Комисије

Проф. др Мирослав Бркић

редовни професор, Факултет политичких
наука

Проф. др Мира Лакићевић

редовни професор, Факултет политичких
наука

Проф. др Јасна Хрнчић

ванредни професор, Факултет политичких наука

Проф. др Александар Југовић

редовни професор, Факултета за специјалну
едукацију и рехабилитацију